

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

9 september 2005

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Ludo Sannen, Jos De Meyer, Patrick Lachaert en Jan Loones –

**houdende wijziging van diverse decreten, wat het paalkamperen
en het hoevekamperen betreft**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Algemene toelichting

Dit voorstel van decreet heeft als doel twee nieuwe recreatievormen, hoevekamperen en paalkamperen, de mogelijkheid te geven zich in Vlaanderen te ontwikkelen. Beide vormen richten zich op specifieke doelgroepen en verruimen het toeristisch aanbod in Vlaanderen. Momenteel stoten de aanbieders van deze twee vormen van duurzaam toerisme op wettelijke bezwaren. Dit voorstel van decreet wijzigt de betrokken decreten.

Hieronder lichten wij de regelgeving inzake toerisme, ruimtelijke ordening, natuurbehoud en bos toe, die voor paal- en hoevekamperen relevant zijn. Inzake de toerismeregeling zijn decretaal geen wijzigingen nodig; qua ruimtelijke ordening dient de regelgeving met het oog op hoevekampeerterreinen gewijzigd te worden, maar niet wat paalkamperen betreft. De wijzigingen aan het bos- en natuurbehoudsdecreet hebben enkel betrekking op het paalkamperen, daar de invoering van het hoevekamperen geen wijzigingen aan die decreten vereist. Aldus regelt het voorstel van decreet hoofdzakelijk gewestaangelegenheden, maar ook beperkte aspecten van toerisme (gemeenschapsaangelegenheid).

1.1. Paalkamperen

Paalkampeertreinen zijn kleinschalige kampeerplaatsen in de natuur of in een bos waar alleen een paal als herkenningspunt te vinden is en waar twee tentjes kunnen worden opgezet in een straal van tien meter rond de paal. Eventueel is er een pomp voor grondwatervoorziening aanwezig. Het zijn plaatsen waar doortrekkers een nacht kunnen blijven en waar een maximumverblijfsduur geldt (bijvoorbeeld 48 uur) waarna de kampeerder verder trekt naar een volgende halte.

Uiteraard is deze vorm van kamperen niet weggelegd voor massa's toeristen, want de paalkampeertreinen zijn niet bereikbaar met de auto of met het openbaar vervoer en er zijn, in tegenstelling tot alle andere kampeerterreinen in Vlaanderen, geen faciliteiten aanwezig. Wie er gebruik van maakt, moet zijn afval meenemen. Er mag ook geen vuur gemaakt worden. In Nederland bestaat het paalkamperen reeds tien jaar en is de evaluatie positief. Momenteel zijn er

reeds enkele tientallen plaatsen waar paalkamperen is toegelaten: vooral in de provincies Brabant, Zuid-Holland en Utrecht.

Uiteraard dienen de plaatsen zorgvuldig te worden uitgezocht. Het respect voor de natuur dient maximaal te zijn.

In Vlaanderen kwam het paalkamperen reeds aan bod op een dialoogdag over de recreatiefunctie van het bos, georganiseerd door de Afdeling Bos en Groen. Daar werd gesteld dat paalkamperen ook tot doel heeft het 'wildkamperen' tegen te gaan. Paalkamperen is een legale en gereguleerde manier van vrij kamperen in de natuur en het bos, waardoor de behoefte aan illegaal kamperen afneemt. Uiteindelijk levert dit dus voordelen op voor zowel de toerist als de natuur.

Inzake de regelgeving op de ruimtelijke ordening, biedt het decreet van 18 mei 1999 op de organisatie van de ruimtelijke ordening een oplossing voor paalkamperen. Artikel 145sexies, §2, laat recreatief medegebruik onder bepaalde voorwaarden toe in gebieden die op het gewestplan niet als recreatiegebied zijn ingekleurd:

“In alle gebieden die op de gewestplannen zijn aangewezen, kunnen naast de werkzaamheden, handelingen en wijzigingen die gericht zijn op de realisatie van de bestemming ook werkzaamheden, handelingen en wijzigingen, activiteiten of inrichtingen worden toegestaan die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voorzover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. Voor niet van stedenbouwkundige vergunningsplicht vrijgestelde werkzaamheden, handelingen of wijzigingen die verbonden zijn met occasionele of hoogdynamische sociaal-culturele of recreatieve activiteiten, kan slechts een tijdelijke stedenbouwkundige vergunning worden afgeleverd, of een stedenbouwkundige vergunning met als voorwaarde dat de werkzaamheden, handelingen of wijzigingen in kwestie slechts gedurende een specifieke periode of op bepaalde momenten aanwezig kunnen zijn. Sociaal-culturele of recreatieve activiteiten waarvan de inrichtingen onderworpen zijn aan de milieuvergunningplicht kunnen hoe dan ook slechts op occasionele basis worden toegestaan.”

De memorie van toelichting bij het voornoemde decreet stipuleert dat de impact van het recreatief medegebruik beperkt moet blijven. Dat kan door een beperkt ruimtebeslag, de tijdelijkheid van de gebeurtenis of door de afwezigheid van een weerslag op het terrein. Paalkamperen voldoet aan deze voor-

waarde van een beperkte impact door het minieme ruimtebeslag en door de geringe impact op het terrein. Bovendien is het mogelijk dat in beheerplannen extra voorwaarden worden opgelegd, bijvoorbeeld inzake de periode van toegankelijkheid van een paalkampeerterrein.

De wijzigingen aan het bosdecreet en aan het natuurbehouddecreet worden toegelicht in de commentaar bij de artikelen.

1.2. Hoevekamperen

Hoevekampeertreinen zijn minicampings bij boerderijen, die kindvriendelijkheid en kleinschaligheid uitstralen. Iedereen van het gezin kan er zijn gading vinden.

De meeste boerderijen hebben wel een geschikt terrein in hun buurt, waar enkele tenten kunnen worden opgeslagen of kampeerauto's kunnen staan. Uiteraard moet de eigenaar zorgen voor de nodige voorzieningen, zoals water en sanitair. Het is niet de bedoeling dat de minicampings uitgroeien tot grote terreinen. Kleinschaligheid is net een troef, zowel voor de boer als voor de toerist.

De hoevekampeertreinen zijn voor de boer geen hoofdopdracht, maar zij geven hem de mogelijkheid om ook inkomsten te halen uit zijn nevenproduct. De boer produceert immers niet alleen melk, vlees of asperges, maar hij is ook verantwoordelijk voor het landschap in de omgeving van de boerderij. Daarop komt de toerist net op af.

Op de hoeses kan de toerist kennismaken met streek-eigen producten. De gastheer is ideaal geplaatst om uitleg te geven over de streek, de typische gerechten en producten en de toeristische troeven. Hoevekampeertreinen zijn op die manier een goede uitvalbasis om de streek te verkennen.

Het plattelandstoerisme ligt goed in de markt. Hoevetoerisme is een specifiek onderdeel van plattelandstoerisme. De economische functie van het platteland uitbreiden tot onder meer toerisme, is een doelstelling uit het Vlaamse regeerakkoord.

Momenteel bevat het besluit van de Vlaamse regering van 23 februari 1995 betreffende de exploitatie van de terreinen voor openluchtrecreatieve bedrijven, ter uitvoering van het decreet van 3 maart 1993 houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve bedrijven, geen bepaling omtrent hoevekamperen. Niettemin kan de Vlaamse Regering, op basis van dit decreet, het genoemde besluit wijzigen, bepa-

len wat hoevekamperen in het kader van dit decreet inhoudt en voorwaarden aan hoevekampeertreinen opleggen. Het lijkt daarbij logisch dat de hoevekampeertreinen moeten voldoen aan de exploitatievoorwaarden die momenteel voor andere terreinen gelden en die zijn opgenomen in artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 februari 2005.

Inzake de ruimtelijke ordening wordt artikel 145bis van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening gewijzigd. In de commentaar bij de artikelen wordt de wijziging toegelicht.

Met paal- en hoevekamperen wordt ingespeeld op de trend van duurzaamheid. De toerist is zich meer bewust van zijn gedrag en staat open voor de consequenties hiervan. Hij heeft niet alleen oog voor de kwaliteit van het product of de dienst maar ook voor de wijze waarop het gerealiseerd is én de wijze waarop hij het kan verbruiken (beleidsnota toerisme 2004-2009 van de Vlaamse minister van Toerisme). Ook de European Travel Commission heeft in haar document 'Megatrends of Tourism in Europe to the Year 2005 and Beyond' een aantal trends meegegeven:

- de vraag naar speciale producten zal stijgen, nieuwe concepten producten en diensten die zich onderscheiden door hun meerwaarde zullen meer succes kennen;
- regio's die een volledig, gevarieerd en evenwichtig concept aanbieden, zullen de voorkeur genieten;
- meer ervaren toeristen vragen een grotere authenticiteit;
- de trend 'back to basics' doet meer mensen kiezen voor eenvoudige vakanties: van hotel naar bungalow en van caravan naar tent;
- actieve vakanties zullen aan populariteit winnen en dus ook de vraag naar geschikte locaties.

Een differentiëring van het aanbod in Vlaanderen met paal- en hoevekampeertreinen is dus belangrijk om bepaalde types toeristen aan te spreken.

Tot slot is het noodzakelijk te wijzen op de toenemende aantrekkingskracht van het platteland, ook inzake toerisme. Sleutelwoorden van plattelandstoerisme zijn kleinschaligheid, ligging op het platteland of in een agrarische omgeving, kindvriendelijkheid, familiaal karakter, authenticiteit en betaalbare prij-

zen. Paal- en hoevekamperen zijn hierdoor gekenmerkt.

2. Commentaar bij de artikelen

HOOFDSTUK I

Algemene bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

HOOFDSTUK II

Wijziging van het bosdecreet van 13 juni 1990

Artikel 2

Dit artikel bepaalt wat een paalkampeerterrein is en regelt een sociale en educatieve functie van het bos. De bepaling legt in belangrijke mate beperkingen op aan de grootte van het terrein en de verblijfsduur op het terrein, met het oog op een beperkt ruimtegebruik en een geringe impact op het terrein. Als essentieel kenmerk wordt ook de goedkeuring in een beheerplan voorzien. In een beheerplan kunnen extra voorwaarden worden opgenomen of kan worden gesteld dat een paalkampeerterrein in een bepaald bos niet opportuun is, bijvoorbeeld omwille van de beperkte oppervlakte van het bos.

Bovendien bepaalt artikel 12 van het bosdecreet dat de toegankelijkheid van een bos in een reglement geregeld kan worden. De toegankelijkheid van een paalkampeerterrein kan daarvan een onderdeel zijn.

De bepaling is bovendien verenigbaar met artikel 11 van het bosdecreet, dat bepaalt dat het openstellen van het bos niet mag leiden tot enige vermindering van de oppervlakte die effectief met bosbegroeiing bezet is, tenzij de grond wordt gebruikt voor de infrastructuur, andere dan gebouwen, die absoluut vereist zijn om de bezoekers op te vangen. Artikel 11

heeft tot doel de aanleg van infrastructuur die een vermindering van de beboste oppervlakte voor ogen hebben, hoe kleinschalig ook, tegen te gaan.

Artikel 3

Dit artikel voegt het plaatsen van tenten op een paalkampeerterrein als uitzondering toe aan het algemene verbod op het plaatsen van tenten en verblijfsgelegenheden. Er wordt doelbewust enkel voor tenten een uitzondering gemaakt, wegens hun geringe impact op het terrein. Bovendien is het wenselijk dat de paalkampeerterreinen zich bevinden op plaatsen die enkel te voet of per fiets bereikbaar zijn en in elk geval niet voor gemotoriseerd verkeer. De wijziging slaat op de openbare bossen.

HOOFDSTUK III

Wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Artikel 4

Dit artikel is analoog aan artikel 2 en voorziet de invoering van een definitie van een paalkampeerterrein in een natuurreservaat. Uiteraard blijft artikel 14, dat voorziet in een algemene zorgplicht, integraal van kracht. Artikel 34, §1, bepaalt bovendien dat in een beheerplan bepalingen inzake het recreatieve en educatieve medegebruik opgenomen kunnen worden. Om dezelfde redenen als in artikel 2, is ook de goedkeuring in een beheerplan opgenomen.

Artikel 5

Dit artikel voegt het plaatsen van tenten op een paalkampeerterrein als uitzondering toe aan het algemene verbod op het plaatsen van tenten en andere constructies. Het artikel is analoog aan artikel 3. Volledigheidshalve dient vermeld dat, wat het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) betreft, artikel 25, §1, 5°, al voorziet in een voldoende decretale basis waardoor paalkamperen mogelijk is.

HOOFDSTUK IV

Wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende
de organisatie van de ruimtelijke ordening

Artikel 6

Dit artikel heeft tot doel om hoevekampeerterreinen bij actieve landbouwbedrijven mogelijk te maken wat de regelgeving inzake de ruimtelijke ordening betreft. Een dergelijk kampeerterreinen moet kleinschalig blijven om de ruimtelijke impact te beperken en er kunnen geen vaste constructies geplaatst worden. Bijgevolg moet het kampeerterrein grenzen aan het landbouwbedrijf, opdat delen van de bedrijfswoning en/of bedrijfsgebouw gebruikt kunnen worden voor drinkwatervoorziening, sanitaire voorzieningen of nog andere verplichtingen die de Vlaamse regering oplegt ter uitvoering van artikel 6 van het decreet van 3 maart 1993 houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve bedrijven.

De hoofdbestemming landbouw moet wel degelijk aanwezig zijn en bewezen worden. Bij discussie zal het advies van de voor landbouw bevoegde administratieve dienst uitsluitsel geven.

Onder eigen mobiele verblijven dient te worden verstaan: tenten, trekcaravans, kampeerauto's, woonauto's, vouwwagens enzovoort.

Artikel 7

Dit artikel voegt de term 'gronden' toe aan de titel van het hoofdstuk.

Ludo SANNEN

Jos DE MEYER

Patrick LACHAERT

Jan LOONES

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK I

Algemene Bepaling

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen van het bosdecreet van 13 juni 1990

Artikel 2

In artikel 10 van het bosdecreet van 13 juni 1990, gewijzigd bij het decreet van 18 mei 1999, wordt een §4 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§4. Bossen voor het publiek zijn toegankelijk op de paalkampeerterrinen, zijnde de ruimte tot tien meter rondom een daartoe bestemde paal waar ten hoogste twee tenten voor samen ten hoogste tien personen geplaatst mogen worden en waar elke tent ten hoogste 48 uur mag blijven staan. Een paalkampeertrein wordt opgenomen in een goedgekeurd beheerplan.

Paalkampeerterrinen kunnen voor bepaalde of onbepaalde duur ontoegankelijk zijn. De Vlaamse Regering kan nadere regels in verband met de toegankelijkheid en de signalisatie van paalkampeerterrinen vastleggen.”

Artikel 3

In artikel 97, §1, van datzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 mei 1999, wordt 5. vervangen door wat volgt:

“5. keten, loodsen en alle andere constructies en verblijfsgelegenheden op te richten, en tenten en woonwagens, al dan niet op wielen, te plaatsen, met uitzondering van degene die vereist zijn voor het beheer en de bewaking van de bossen en voor de veiligheid en het welzijn van de personen die op rechtmatige wijze in het bos aanwezig zijn, en met uitzondering van tenten op een paalkampeertrein;”

HOOFDSTUK III

Wijzigingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Artikel 4

Aan artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, wordt een 49° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“49° paalkampeertrein: de ruimte tot tien meter rondom een daartoe bestemde paal waar ten hoogste twee tenten voor samen ten hoogste tien personen geplaatst mogen worden en waar elke tent ten hoogste 48 uur mag blijven staan. Het paalkampeertrein wordt opgenomen in een goedgekeurd beheerplan.”

Artikel 5

In artikel 35, §2, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002, wordt 3° vervangen door wat volgt:

“ 3° keten, loodsen, tenten of andere constructies te plaatsen, zelfs tijdelijk, met uitzondering van het plaatsen van tenten op een paalkampeertrein. Een paalkampeertrein kan voor bepaalde of onbepaalde duur ontoegankelijk zijn. De Vlaamse Regering kan nadere regels in verband met de toegankelijkheid en de signalisatie van paalkampeerterrinen vastleggen;”

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

Artikel 6

In artikel 145bis van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, wordt een §3 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§3. De vergunningverlenende overheid mag, bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning die betrekking heeft op het gebruiken, aanleggen en

inrichten van een grond met het oog op een nieuwe functie in de zin van artikel 99, §1, eerste lid, 5°, c, alleen afwijken van de voorschriften van een gewestplan of een algemeen plan van aanleg in het volgend geval: het gebruiken, aanleggen en inrichten van een grond, dat volgens het gewestplan niet gelegen is in een recreatiegebied of een ruimtelijk kwetsbaar gebied, behoudens een parkgebied, met als nieuw gebruik uitsluitend het plaatsen van eigen mobiele verblijven, én op voorwaarde dat de volgende voorschriften nageleefd worden:

- het betreft maximaal tien plaatsen;
- de grond vormt fysisch één geheel met de bedrijfsgebouwen van een vergund landbouwbedrijf;
- de bedrijfsgebouwen en bijgebouwen van dit landbouwbedrijf kunnen een nieuw gebruik krijgen, uitsluitend om te voldoen aan de voorwaarden voor verkrijgen van een vergunning voor het nieuwe gebruik van de grond, zoals bedoeld in het decreet van 3 maart 1993 houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor deze wijziging van gebruik.

De in het eerste lid beschreven wijzigingen van gebruik kunnen gecombineerd worden met de onder §1, eerste lid, 1° tot en met 6°, beschreven mogelijkheden. De Vlaamse Regering kan hieromtrent nadere regels vastleggen, zoals het opleggen van verbintenissen, die door de aanvrager worden aangegaan of het tijdelijk of permanent uitsluiten van sommige van de mogelijkheden, beschreven in §1, eerste lid, 1° tot en met 6°.

De in het eerste lid vermelde afwijking kan slechts worden verleend op voorwaarde dat de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad. Het naleven van deze voorwaarde moet blijken uit de beslissing van de vergunningverlenende overheid of het advies van de gemachtigde ambtenaar. De Vlaamse Regering kan hiertoe in een besluit de nadere regels vastleggen, zoals ondermeer met betrekking tot de ruimtelijke draagkracht van het gebied en de verweving van de functies.

De weigering van het verlenen van een afwijking tot het wijzigen van het gebruik kan geen aanleiding

geven tot het verschuldigd zijn van een vergoeding zoals bedoeld in de artikelen 84 tot en met 86.”.

Artikel 7

In titel IV van hetzelfde decreet, wordt het opschrift van hoofdstuk IV vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK IV

Rechtszekerheid inzake vergunde woningen, gebouwen en gronden, die gelegen zijn buiten de geëigende bestemmingszone.”.

Ludo SANNEN

Jos DE MEYER

Patrick LACHAERT

Jan LOONES